

Cauza C-661/23 [Jeszek]¹**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

9 noiembrie 2023

Instanța de trimitere:

Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (Polonia)

Data deciziei de trimitere:

9 noiembrie 2023

Procedură penală împotriva:

R.S.

Obiectul procedurii principale

Procedură penală în fața instanței de al doilea grad împotriva soldatului R.S. care în primă instanță a fost găsit vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la articolul 343 alineatul 1 din Kodeks karny (Codul penal) în concurs cu infracțiunea prevăzută la articolul 338 alineatul 1 din Codul penal coroborat cu articolul 12 alineatul 1 și cu articolul 11 alineatul 2 din Codul penal

Obiectul și temeiul juridic al întrebărilor preliminare

Compatibilitatea cu dreptul Uniunii Europene, în lumina articolului 2, a articolului 4 alineatele (2) și (3) și a articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf din TUE coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale, a unor dispoziții naționale care prevăd pensionarea de drept a unui judecător al unei instanțe militare care a fost declarat inapt pentru serviciul militar profesionist, dar capabil să exercite funcția de judecător

¹ Prezentei cauze i s-a atribuit un nume fictiv care nu corespunde numelui real al niciunei părți din procedură.

Întrebările preliminare

1) Dreptul Uniunii – inclusiv articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și valoarea statului de drept exprimată în acesta, precum și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf din TUE coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale – trebuie interpretat în sensul că se opune unor dispoziții naționale precum:

a) articolul 233 din ustawa z 11 marca 2022 roku o obronie Ojczyzny (Legea din 11 martie 2022 privind apărarea patriei), astfel cum a fost modificată prin ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Legea din 28 iulie 2023 de modificare a Legii privind Codul civil și a altor legi (Dz. U. din 2023, poziția 1615), în temeiul căruia a fost suprimat dreptul unui judecător al unei instanțe militare naționale de a rămâne în postul de judecător la o anumită instanță după ce judecătorul respectiv a fost eliberat din serviciul militar profesionist (în special pentru motivul că a fost declarat definitiv inapt pentru îndeplinirea serviciului militar profesionist), ceea ce include, de asemenea, dreptul judecătorului respectiv de a face parte din completul de judecată al instanței respective în cauze care i-au fost atribuite înainte de intrarea în vigoare a acestor dispoziții;

b) articolul 13 din ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Legea din 28 iulie 2023 de modificare a Legii privind Codul civil și a altor legi (Dz. U. din 2023, poziția 1615), potrivit căruia, la data intrării în vigoare a dispozițiilor menționate la litera a), un judecător al unei instanțe militare naționale care a fost eliberat din serviciul militar profesionist în circumstanțele descrise mai sus este pensionat de drept?

Pentru răspunsul la această întrebare prezintă relevanță faptul că dispoziția menționată la prima întrebare litera b) este și va fi destinată exclusiv unui singur judecător care face parte din instanța de trimitere (așa-numitul „drept *ad hominem*”) și că, în același timp, este menținut dreptul analog acordat procurorilor, în temeiul căruia aceștia pot fi menținuți în postul de procuror militar, deși au fost eliberați din serviciul militar profesionist?

2) Dreptul Uniunii, inclusiv dispozițiile menționate la prima întrebare, trebuie interpretat în sensul că pensionarea de drept a unui judecător al unei instanțe militare naționale, în condițiile menționate la prima întrebare, este lipsită de efecte, astfel încât acest judecător poate continua să facă parte din completul de judecată al instanței de trimitere și că toate autoritățile statului, inclusiv organele judiciare, sunt obligate să îi permită să continue să facă parte din acest complet de judecată în temeiul normelor anterioare?

3) Dreptul Uniunii – inclusiv, pe de o parte, articolul 2 TUE și valoarea statului de drept exprimată în acesta, articolul 4 alineatul (3) TUE și principiul

cooperării loiale exprimat în acesta, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, articolul 267 TFUE și principiile efectivității și supremației, și, pe de altă parte, articolul 2 TUE și valoarea democrației exprimată în acesta, articolul 4 alineatul (2) TUE, precum și principiul separației puterilor – trebuie interpretat în sensul că puterea sau chiar obligația instanței naționale de a suspenda aplicarea dispozițiilor naționale care fac obiectul cererii de decizie preliminară, inclusiv a dispozițiilor cu putere de lege, rezultă direct din dreptul Uniunii?

Pentru răspunsul la această întrebare prezintă relevanță faptul că dreptul național nu prevede posibilitatea unei suspendări a aplicării dispozițiilor naționale de către instanța care formulează cererea de decizie preliminară și că o astfel de suspendare până la examinarea de către instanța de trimitere a elementelor de interpretare a dreptului Uniunii Europene cuprinse în răspunsul la această cerere este necesară în circumstanțele din cauza principală?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Articolul 2, articolul 4 alineatele (2) și (3), precum și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană;

Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Dispoziții de drept național invocate

Articolele 10 și 13 din ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Legea din 28 iulie 2023 de modificare a Legii privind Codul civil și a altor legi) (Dz. U. din 2023, poziția 1615);

- În conformitate cu articolul 10: „[î]n ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny [Legea din 11 martie 2022 privind apărarea patriei (Dz. U., poziția 2305 și Dz. U. din 2023, pozițiile 347 și 641), articolul 233 se înlocuiește cu următorul text: «[î]n cazul în care un procuror militar care este militar de carieră este eliberat din serviciul militar profesionist, acesta este menținut în postul de procuror în unitatea organizatorică respectivă a parchetului, indiferent de numărul de posturi de procuror din acea unitate»”;
- În conformitate cu articolul 13, „[u]n judecător al unei instanțe militare eliberat din serviciul militar profesionist care este menținut în postul de judecător la data intrării în vigoare a prezentei legi se pensionează, începând cu această dată”. În conformitate cu articolul 14 din Legea de modificare, intrarea în vigoare a ambelor dispoziții este 15 noiembrie 2023.

Articolul 175 alineatul 1 și articolul 180 din Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Constituția Republicii Polone);

Articolul 233 din Legea din 11 martie 2022 privind apărarea patriei, în redactarea în vigoare până la 14 noiembrie 2023, potrivit căruia „[În cazul în care un judecător al unei instanțe militare sau un procuror militar, militar de carieră, este eliberat din serviciul militar profesionist, acesta este menținut în postul de judecător sau procuror militar în unitatea organizatorică respectivă a instanței sau a parchetului, indiferent de numărul de posturi din aceste unități [...]”.

Prezentare succintă a stării de fapt și a procedurii

- 1 Faptele și desfășurarea procedurii în prezenta cauză sunt similare cu cele din cauza C-646/23.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 2 În esență, motivarea este în mare parte identică cu cea din decizia preliminară în cauza C-646/23.
- 3 În ceea ce privește cea de a doua întrebare, instanța de trimitere precizează că aceasta privește consecințele unei constatări a incompatibilității dispozițiilor de drept național invocate cu dreptul Uniunii. Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la consecințele pe care viitoarea hotărâre a Curții le va avea asupra efectului util legislației naționale care prevede pensionarea de drept a unui judecător care are face parte dintr-un complet al instanței de trimitere. Pentru a stabili consecințele practice ale unei constatări a incompatibilității dispozițiilor menționate cu dreptul Uniunii Europene, instanța de trimitere solicită un răspuns la întrebarea dacă autoritățile statului, organele judiciare, ar trebui, într-un astfel de caz, să permită judecătorului respectiv să continue să facă parte din completul de judecată în temeiul normelor în vigoare anterior.
- 4 În ceea ce privește cea de a treia întrebare, instanța de trimitere precizează că aceasta se referă la efectul util al suspendării legislației naționale în perioada cuprinsă între răspunsul Curții la cererea de decizie preliminară și decizia [instanței naționale] ulterioară acestui răspuns. Dreptul polonez, inclusiv Kodeks Postępowania Karnego (Codul de procedură penală), nu prevede un mecanism de suspendare a aplicării dispozițiilor de orice rang, ceea ce conduce, cu atât mai mult, la imposibilitatea unei interpretări conforme cu dreptul Uniunii. Pe de altă parte, instanța de trimitere ridică problema dacă posibilitatea unei astfel de suspendări, atunci când este vorba de dispoziții cu putere de lege, este compatibilă printre altele cu principiul separației puterilor și cu valoarea democrației, menționate la articolul 2 TUE sau, în sfârșit, cu articolul 4 alineatul (2) TUE. Prin urmare, un răspuns la această întrebare este în mod obiectiv necesar, întrucât, în caz contrar, de îndată ce răspunsul Curții va fi fost primit – și înainte de pronunțarea unei hotărâri care să țină seama de elementele de interpretare a dreptului Uniunii cuprinse în acest răspuns –, efectul util al trimiterii preliminare ar fi iluzoriu, întrucât judecătorul care face parte din instanța de trimitere ar fi fost pensionat de drept.

- 5 Motivarea aferentă cererii de aplicare a procedurii accelerate sunt identice cu cele cuprinse în cererea de trimitere preliminară în cauza C-646/23.

DOCUMENT DE LUCRU